

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Index.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

I N D E X.

TRACTATUS PRIMUS.

De Deo Uno.

DISPUTATIO PRIMA.

De Existētia Dei.

- Art. 1.* **U**trum per se notum sit Deum existere. Pag. 1
- Resp.* Hæc propositio, Deus existit, est per se nota secundum se, & non est per se nota secundum nos. ibid.
- Art. 2.* Utrum, & quomodo constare possit Deum existere. 3
- Resp. 1.* Fide divina credi potest Deum existere. ibid.
- Resp. 2.* Deum existere, probari etiam potest certo & efficaciter argumentis citra divinam revelationem evidenter notis. ibid.
- Resp. 3.* Non potest tamen existentia Dei demonstrari a priori. ibid.
- Resp. 4.* Existētia Dei potest demonstrari a posteriori. ibid.
- Resp. 5.* Potest etiam existentia Dei demonstrari a simultaneo. ibid.
- Art. 3.* Utrum re ipsa demonstretur Deum existere. ibid.
- Demonst. 1.* Petita ex notione entis à se. ibid.
- Demonst. 2.* Petita ex necessitate entis à se. 4
- Demonst. 3.* Petita à motu, & productione rerum. ibid.
- Demonst. 4.* Petita ex necessario, & contingentia. ibid.
- Demonst. 5.* Petita ex idea entis quo nihil melius cogitari potest. 5
- Demonst. 6.* Petita ex hoc mundo visibili. 6
- Art. 4.* Utrum unus tantum sit Deus. ibid.
- Resp.* Unicus est Deus. ibid.
- Art. 5.* Utrum Deus possit ignorari invincibiliter. 7
- Resp. 1.* Non potest dari ignorantia Dei positiva, quæ sit invincibilis. ibid.
- Resp. 2.* Non potest dari negativa Dei ignorantia invincibilis pro longo aliquo temporis intervallo. 8
- Resp. 3.* Potest tamen dari pro brevi aliquo temporis intervallo ignorantia Dei negativa invincibilis. ibid.

DISPUTATIO II.

De Essentia Dei, & ejus attributis in communi.

- Art. 1.* **U**trum omnes omnino perfectiones possibiles sint in Deo, & quomodo? 9
- Resp. 1.* Omnes omnino perfectiones possibiles in Deo continentur aliqua ratione. ibid.
- Resp. 2.* Omnes perfectiones simpliciter simplices continentur in Deo formaliter. ibid.
- Resp. 3.* Perfectiones secundum quid non continentur in Deo formaliter. ibid.
- Resp. 4.* Perfectiones secundum quid continentur in Deo virtualiter, æquivalenter & eminenter. ibid.
- Art. 2.* Quanam inter perfectiones divinas constituat essentiam Dei. ibid.
- Resp. 1.* Essentia Dei strictè sumpta, non consistit in cumulo omnium perfectionum simpliciter simplicium. ibid.
- Resp. 2.* Essentia Dei strictè sumpta, non consistit in ratione entis infiniti. 19

- Resp. 3.* Essentia Dei strictè sumpta, non consistit in intellectione actuali, neque in ratione entis spiritualis à se. 11
- Resp. 4.* Essentia Dei strictè sumpta, consistit in aseitatem, seu in existentia à se. ibid.
- Art. 3.* Utrum & quomodo attributa divina distinguantur inter se, & ab essentia divina. ibid.
- Resp. 1.* Attributa divina nec inter se, nec ab essentia divina distinguuntur realiter. 12
- Resp. 2.* Attributa divina nec inter se, nec ab essentia divina distinguuntur formaliter ex natura rei. ibid.
- Resp. 3.* Attributa divina inter se & ab essentia divina distinguuntur ratione. 13
- Resp. 4.* Attributa divina inter se, & ab essentia divina distinguuntur ratione ratiocinata. ibid.
- Art. 4.* Quid senserit Gilbertus Porretanus circa distinctionem essentia divina ab attributis, & attributorum ab invicem. 14
- Resp.* Gilbertus Porretanus non distinguit realiter, aut formaliter ex natura rei attributa divina ab invicem, aut ab essentia divina. ibid.

DISPUTATIO III.

De aliquibus attributis divinis in particulari.

- Art. 1.* **U**trum Deus sit simplex, & incorporeus. ibid.
- Resp. 1.* Deus est Ens simplicissimum. ibid.
- Resp. 2.* Deus est incorporeus. 16
- Art. 2.* Utrum Tertullianus senserit Deum esse corpus. ibid.
- Resp.* Tertullianus excusari potest ab hoc errore. ibid.
- Art. 3.* Utrum Deus sit bonus. 17
- Resp. 1.* Deus est summè bonus bonitate absoluta. ibid.
- Resp. 2.* Deus est summè bonus bonitate relativa. ibid.
- Resp. 3.* Deus est summè bonus bonitate morali. ibid.
- Resp. 4.* Deus per essentiam bonus est omni bonitate qua bonus est. ibid.
- Art. 4.* Utrum Deus sit infinitus, & quomodo. ibid.
- Resp.* Deus est infinitus simpliciter, & in omni genere perfectionis. ibid.
- Art. 5.* Utrum Deus sit immensus. 18
- Resp. 1.* Deus est immensus. ibid.
- Resp. 2.* Deus est præsens rebus omnibus creatis. ibid.
- Resp. 3.* Deus est ubique. 19
- Resp. 4.* Deus est etiam extra cælos. 20
- Art. 6.* Utrum Deus sit immutabilis. 21
- Resp.* Deus est omnino immutabilis. ibid.
- Art. 7.* Utrum Deus sit æternus. 23
- Resp.* Deus est æternus. ibid.
- Art. 8.* Utrum Deus sit omnipotens. 24
- Resp. 1.* In Deo est vera & propriè dicta potentia activa. ibid.
- Resp. 2.* Potentia agendi ad extra in Deo est intensivè infinita. ibid.
- Resp. 3.* Potentia agendi ad extra in Deo est etiam extensivè infinita. ibid.
- Resp. 4.* Deus est omnipotens. 25

INDEX.

DISPUTATIO IV.

De invisibilitate Dei.

- Art. 1.** Utrum possibile sit Deum videri visione corporea. *ibid.*
Resp. Impossibile est Deum videri visione corporea. *ibid.*
Art. 2. Utrum possibile sit videri Deum visione intellectuali. 28
Resp. 1. Deus ab intellectu creato videri non potest naturaliter. *ibid.*
Resp. 2. Intellectus creatus elevari potest ad videndum, & beati re ipsa in cælo vident clarè & intuitivè Deum in se. 29
Art. 3. Utrum possibile sit Deum comprehendi ab aliquo intellectu creato. 31
Resp. 1. Deus non potest de potentia ordinaria comprehendi ab intellectu creato. *ibid.*
Resp. 2. Ne quidem de potentia absoluta Deus comprehendi potest ab intellectu creato. 32
Art. 4. Quibus indigeat vel non indigeat intellectus creatus ad videndum Deum. 35
Resp. 1. Intellectus creatus ad videndum Deum indiget lumine gloriæ. *ibid.*
Resp. 2. Intellectus creatus ad videndum Deum intuitivè ut in se est, non indiget specie impressa. 36
Resp. 3. Intellectus creatus non indiget specie expressa ad videndum Deum clarè & intuitivè, ut in se est. *ibid.*
Art. 5. Utrum omnes beati æqualiter videant Deum ut in se est. 37
Resp. Beati in cælo non vident æqualiter Deum ut in se est. *ibid.*
Art. 6. Quid per visionem beatificam beati videant. 38
Resp. 1. Beati vident essentiam Dei strictè sumptam, trinitatem personarum, & omnia attributa absoluta, quæ fide divina creduntur in hac vita, quamvis non videant omnes partes seu gradus virtuales horum attributorum. *ibid.*
Resp. 2. Beati vident in Deo, ut in medio ratione prius cognito, creaturas ut possibiles secundum suum esse proprium, alii plures, alii pauciores, nulli tamen omnes. 39
Resp. 3. Beati per visionem beatificam vident decreta divinæ voluntatis. 40
Resp. 4. Beati vident in Deo, ut objecto ratione prius cognito, creaturas etiam ut existentes. *ib.*
Art. 7. Utrum animabus sanctorum clara & intuitiva Dei visio differatur usque ad diem Judicii, & corporum resurrectionem. 42
Resp. Animæ sanctorum, sive in corpore, sive extra corpus purgata, absque ulla dilatione fruuntur clara & intuitiva Dei visione. 43

DISPUTATIO V.

De Scientia Dei.

- Quæst. 1.** De existentia scientiæ divinæ, & ejus dotibus. *ibid.*
Art. Unic. Utrum in Deo sit Scientia, & qualis sit. *ibid.*
Resp. 1. Deus habet scientiam. *ibid.*
Resp. 2. Scientia Dei non est habitus, neque actus à Deo realiter distinctus. *ibid.*
Resp. 3. Scientia divina est absque omni compositione mentali. *ibid.*
Resp. 4. Scientia Dei non est discursiva. *ibid.*
Resp. 5. Scientia divina non pender à potentia physice effectrice, & receptiva illius. Datur tamen in Deo intellectus propriè dictus, à quo scientia divina non reali distinctione, sed logica inadæquata distinguitur, & à quo realiter est suo modo actus quo Deus cognoscit. 46
Resp. 6. Scientia divina est etiam independens ab
Simonet Theol. Tom. 1.

- omni specie impressa, & motivo propriè dicto. *ibid.*
Resp. 7. Scientia divina est omninò certa, & evidens. *ibid.*
Resp. 8. Scientia divina est infinita, æterna, & immutabilis. 47
Resp. 9. Scientia divina est formaliter judicativa. *ibid.*
Quæst. 2. De cognitione Dei circa se ipsum, possibilia, & alias res aliquando existentes. 48
Art. 1. Utrum Deus se ipsum cognoscat & comprehendat. *ibid.*
Resp. 1. Deus se ipsum cognoscit. *ibid.*
Resp. 2. De se ipsum cognoscit cognitione perfectè comprehensiva. *ibid.*
Art. 2. Utrum Deus cognoscat possibilia cognitione propria. *ibid.*
Resp. 1. Deus cognoscit possibilia. *ibid.*
Resp. 2. Deus cognoscit possibilia cognitione propria. 50
Art. 3. Utrum Deus cognoscat præsentia, & præterita. 51
Resp. 1. Deus præsentia omnia cognoscit. *ibid.*
Resp. 2. Deus cognoscit etiam omnia præterita. *ibid.*
Art. 4. Utrum Deus cognoscat res omnes absolute futuras. 52
Resp. 1. Deus cognoscit omnia absolute futura, quæ ab eo solo dependent. *ibid.*
Resp. 2. Deus cognoscit omnia absolute futura necessaria, sive etiam latè contingentia sint, sive non. *ibid.*
Resp. 3. Deus perfectè cognoscit omnia absolute futura libera, & strictè contingentia, quæ ab ipso simul, & à creatura rationali dependent. *ibid.*
Quæst. 3. De medio cognitionis divinæ circa ipsum Deum, possibilia, & res omnes aliquando existentes. 55
Art. 1. Utrum Deus videat se ipsum in aliquo medio. *ibid.*
Resp. 1. Deus non videt se ipsum per speciem impressam. *ibid.*
Resp. 2. Deus ad perfectam, & comprehensivam sui cognitionem non indiget medio in quo ratione prius cognito se ipsum cognoscat: imò nec tale medium cognitionis sui habere potest. *ibid.*
Art. 2. Utrum Deus in aliquo medio ratione prius cognito, cognoscat possibilia. 56
Resp. Deus in se ipso, ut objecto ratione prius cognito, cognoscit possibilia. *ibid.*
Art. 3. Utrum Deus in aliquo medio ratione prius cognito, cognoscat creaturas existentes. 57
Resp. Deus in se ipso, ut objecto ratione prius cognito, cognoscit omnes creaturas existentes. *ibid.*
Art. 4. Utrum Deus in aliquo medio ratione prius cognito, cognoscat actus liberos creaturæ rationalis aliquando exituros. 59
Resp. 1. Deus non cognoscit actus creaturæ rationalis liberè futuros, in ipsa creatura rationali considerata in actu primo, sive remoto, sive etiam proximo. *ibid.*
Resp. 2. Deus non cognoscit in suis decretis actus naturales creaturæ rationalis liberè futuros: at cognoscit supernaturales. *ibid.*
Resp. 3. Deus actus omnes creaturæ rationalis, tam naturales, quam supernaturales, liberè futuros, cognoscit in essentia sua, ut perfectissima similitudine omnium intelligibilium, secundum esse proprium quod habent sive possibile tantum, sive etiam actuale, & exercitum, pro quacunque temporis differentia habeant. *ibid.*
Resp. 4. Deus omnes actus cujuscunque creaturæ rationalis liberè futuros, ab æterno & pro æterno videt in essentia sua ratione prius viſa, ut exi-

INDEX.

- stente pro ea temporis differentia pro qua re ipsa existunt. 60
- Art. 5.* Utrum Deus omnia alia à se cognoscat immediate in se ipsis. 61
- Resp.* Deus omnia alia à se, tam possibilia quam aliquando existentia cognoscit aliqua cognitione immediate in se ipsis, hoc est independenter ab omni medio, sive in quo, sive quo cognoscantur ab eo. 61
- Quaest. 4.* De scientia futuribilium. 62
- Art. 1.* Scientia futuribilium in Deo existere ostenditur auctoritate Scripturae tum veteris, tum novae. 63
- Art. 2.* Dari in Deo scientiam futuribilium, probatur ex S. Augustino. 65
- Art. 3.* Deum habere scientiam futuribilium probatur ratione. 66
- Art. 4.* Utrum scientia futuribilium dependeat à decretis absolutis ex parte actus, & conditionatis ex parte objecti. 68
- §. 1.* Probatur ex Scriptura scientiam futuribilium non dependere à decretis conditionatis in sensu Thomistico. 69
- §. 2.* Probatur ex S. Augustino dari in Deo scientiam futuribilium ab omni decreto actu existente independentem. 70
- §. 3.* Scientiam futuribilium independentem esse ab omni decreto actu existente, probatur ratione. 74
- Art. 5.* Utrum scientia futuribilium independens ab omni decreto actu existente, repugnet doctrinae S. Thomae. 76
- Resp.* Haec scientia non modò non repugnat, sed è contra omnino consentanea est doctrinae S. Thomae. 76
- Quaest. 5.* De Scientia media. 78
- Art. 1.* Utrum detur in Deo scientia media, non solum pro statu naturae innocentis, sed etiam pro statu naturae lapsae, circa actus salutes. 79
- Resp. 1.* Datur in Deo scientia media. 79
- Resp. 2.* Datur in Deo scientia media pro statu naturae innocentis, non solum circa actus malos, sed etiam circa bonos & salutes. 79
- Resp. 3.* Datur in Deo scientia media pro statu naturae lapsae, & circa actus malos, & circa salutes. 79
- Art. 2.* Utrum qui defendit scientiam mediam qualem defendimus pro statu naturae lapsae circa actus salutes, sit Pelagianus, vel Semipelagianus. 82
- Resp.* Qui defendit scientiam mediam pro statu naturae lapsae, qualem defendimus etiam quoad actus salutes, non potest dici nisi per calumniam Pelagianus, aut Semipelagianus. 82
- Art. 3.* Ad quid sit utilis, vel etiam necessaria scientia media, qualem defendimus pro statu naturae lapsae circa actus salutes. 84
- Resp. 1.* Scientia media, qualem defendimus pro statu naturae lapsae circa actus salutes, utilis est, imò necessaria ad conciliandam efficaciam gratiae cum libertate voluntatis, quae, ut fides docet, dicit non solum immunitatem à coactione, sed etiam à simplici necessitate. 84
- Resp. 2.* Scientia media, qualem defendimus circa actus salutes pro statu naturae lapsae, utilis est, imò & necessaria ad conciliandam certitudinem praedestinationis cum libertate voluntatis, seu cum activa voluntatis indifferentia, expedita ad utrumlibet. 85
- Resp. 3.* Scientia media, qualem defendimus circa actus salutes pro statu naturae lapsae, utilis est, imò & necessaria ad dirigenda decreta Dei praedeterminativa actuum salutarium electorum. 85
- Quaest. 6.* De divisionibus & causalitate scientiae divinae, & ideis divinis. 88
- Art. 1.* Quotuplex sit scientia divina. 88
- Art. 2.* Quenam scientia in Deo sit causa rerum, di-

- rigendo scilicet omnipotentiam divinam ad extra operantem. 89
- Resp. 1.* Scientia simplicis intelligentiae est causa rerum. 89
- Resp. 2.* Sola scientia simplicis intelligentiae est causa rerum, directiva scilicet omnipotentiae ad extra operantis. 89
- Art. 3.* De ideis divinis. 90
- Resp. 1.* Datur in Deo idea objectiva rerum omnium ab ipso conditarum. 90
- Resp. 2.* Idea objectiva, quam habet Deus, rerum omnium à se conditarum, est perfectio Deo maxime intrinseca. 90
- Resp. 3.* Idea objectiva, quam habet Deus rerum à se conditarum, est unica & simplex realiter, sed virtualiter & logicè multiplex. 91

DISPUTATIO VI.

De voluntate divina.

- Art. 1.* Utrum in Deo sit voluntas, an libera sit, & circa quae. 92
- Resp. 1.* Deus habet voluntatem. 92
- Resp. 2.* Deus habet voluntatem & à coactione, & à simplici necessitate immunem circa omnia quae operatur ad extra. 92
- Resp. 3.* Voluntas divina libera est libertate contradictionis & specificationis, non libertate contrarietatis. 92
- Art. 2.* Quid actus liber superaddat voluntati divinae. 93
- Art. 3.* Utrum omnes actus divinae voluntatis sint honesti, & laudabiles. 94
- Resp. 1.* Nullus actus divinae voluntatis potest esse malus moraliter. 94
- Resp. 2.* Nullus actus voluntatis divinae potest esse indifferens in individuo. 94
- Resp. 3.* Omnes actus divinae voluntatis habent infinitam simpliciter honestatem, & sunt aequaliter honesti etiam prout virtualiter inter se distinguuntur. 94
- Resp. 4.* Quamvis omnes actus divinae voluntatis sint aequaliter honesti, & ita voluntas divina non possit eligere inter actus magis vel minus honestos; tamen omnes illi actus, quibus vult aliquam Dei gloriam extrinsecam, cum posset vellet minorem, habent veram laudabilitatem, non solum physicam, sed etiam moralem. 95
- Art. 4.* Quotuplex sit actus divinae voluntatis. 95
- Art. 5.* Utrum in Deo sit amor, & circa quae. 96
- Resp. 1.* Deus amat se ipsum necessariorè & comprehensive. 96
- Resp. 2.* Deus amat etiam necessariorè omnia possibilia, amore complacentiae. 96
- Resp. 3.* Deus amat creaturas existentes, quae tales, sed amore libero. 96
- Resp. 4.* Deus creaturas rationales existentes amat etiam propter bonitatem, & amabilitatem propriam. 96
- Resp. 5.* Deus non amat aequaliter omnia, sed inaequaliter etiam ex parte actus. 97
- Art. 6.* Utrum in Deo sit amor specialis erga se ipsum, & an amor ille sit charitatis & benevolentiae. 97
- Resp. 1.* Deus bona sua intrinseca amat amore speciali, & virtualiter distincto ab odio, & ab omni alio affectu divinae voluntatis circa Deum. 97
- Resp. 2.* In Deo amor quo una persona diligit alteram, est verus amor charitatis, & ita est vera, & propriè dicta amicitia inter Personas divinas. 98
- Art. 7.* Utrum in Deo sit odium. 98
- Resp. 1.* Deus habet formaliter odium abominationis, non solum circa peccata, sed etiam contra peccatores. 98
- Resp. 2.*

INDEX.

Resp. 2. Deus etiam propriè & formaliter odit peccatores odio inimicitiae. *ibid.*

DISPUTATIO VII.

De Providentia Dei circa electos.

Art. 1. **U**trum sit in Deo prædestinatio; quid sit, & quorum sit. 100

Resp. 1. Datur in Deo prædestinatio. *ibid.*

Resp. 2. Prædestinatio est absoluta & efficax, ab æterno facta, præparatio mediocrum, quibuscum electi salutem æternam infallibiliter consequuntur. *ibid.*

Resp. 3. Prædestinatio, physicè sumpta, consistit non in actu intellectus tantum, aut actu voluntatis tantum, sed in actu intellectus simul & actu voluntatis. *ibid.*

Resp. 4. Prædestinatio est hominum, non quidem omnium, sed certorum tantum. 101

Resp. 5. Prædestinatio est etiam Angelorum, non quidem omnium, sed eorum tantum qui steterunt, & in accepta à Deo sanctitate perseveraverunt. 102

Corollar. Prædestinatio est præscientia, & propositum Dei, quibus certi homines à massa perditionis misericorditer separati, per media infallibilia ad portum salutis æternæ diriguntur & perducentur. 104

Art. 2. Utrum prædestinatio certa sit & immutabilis. 105

Resp. 1. Prædestinatio certa est certitudine summa. *ibid.*

Resp. 2. Prædestinatio divina est absolute immutabilis. 107

Art. 3. Utrum divinæ prædestinationis detur ratio aliqua ex parte nostri. 108

§. 1. Prædestinationis divinæ nullam dari rationem ex parte prædestinati probatur ex Scriptura. *ibidem.*

§. 2. Prædestinationis divinæ nullam dari rationem ex parte prædestinati; probatur ex S. Augustino. 110

§. 3. Prædestinationis divinæ non dari causam ex parte prædestinati, probatur rationibus Theologicis. 114

§. 4. Quod divinæ prædestinationis nulla detur causa ex parte prædestinati, est fidei dogma. 118

Art. 4. Utrum Deus prædestinaverit omnia pietatis opera prædestinatorum. 121

Resp. Deus prædestinavit omnia pietatis opera prædestinatorum. *ibid.*

Art. 5. Utrum Deus prædestinatos elegerit ad gloriam ratione prius, quam eos prædestinavit. 124

Resp. Deus voluntate absoluta & efficaci voluit gloriam prædestinatis omnibus, ratione prius, quam eos prædestinavit. *ibid.*

Art. 6. Solvuntur objectiones à Scriptura & Patribus petite. 127

Art. 7. Solvuntur objectiones à ratione petite. 130

DISPUTATIO VIII.

De supernaturali Providentia circa reprobos.

Art. 1. **U**trum detur reprobatio, tam positiva, quam negativa, & an utraque habeat causam ex parte reproborum. 135

Resp. 1. Datur reprobatio positiva. *ibid.*

Resp. 2. Reprobatio positiva habet causam ex parte reproborum. *ibid.*

Resp. 3. Datur etiam reprobatio negativa. *ibid.*

Resp. 4. Reprobatio negativa facta est post absolutam prævisionem peccati originalis. 136

Resp. 5. Negativa reprobatio habet causam ex parte reproborum, nempe peccatum originale, si ipsa sumatur absolute. Si verò comparative sumatur, non habet aliam causam præter divinum beneplacitum. *ibid.*

Art. 2. Utrum Deus habeat voluntatem sinceram salvandi omnes reprobos. 137

Resp. 1. Deus habet sinceram voluntatem salvandi aliquos reprobos. 138

Resp. 2. Deus habet sinceram voluntatem salvandi omnes reprobos, qui aliquando justificantur. *ibid.*

Resp. 3. Deus habet sinceram voluntatem salvandi omnes reprobos fideles. 139

Resp. 4. Deus habet sinceram voluntatem salvandi omnes reprobos, nullo planè excepto. *ibid.*

Art. 3. Solvuntur objectiones contra sinceram Dei voluntatem salvandi omnes reprobos. 143

Art. 4. Solvuntur objectiones contra mortem Christi pro omnibus hominibus. 144

Art. 5. Quantum certitudinem habeat hæc nostra sententia, quod Deus velit sincerè salutem omnium hominum, nullo excepto. 147

Resp. 1. Quod Christus mortem suam obtulerit pro omnibus omnino hominibus ex sincero desiderio procurandi eorum salutem, certum est certitudine fidei. *ibid.*

Resp. 2. Quod Deus sincerè velit omnes adultos salvari nullo excepto, certum est certitudine fidei. *ibid.*

Resp. 3. Quod Deus non solum adultos omnes, sed etiam omnes parvulos, etiam eos qui dicuntur mori in utero materno ex solo defectu causarum naturalium, aut nascuntur in iis circumstantiis, in quibus humanitatis non potest illis succurri ante mortem, salvos esse sincerè desideret, certum est certitudine fidei. 148

APPENDIX.

De Hæresibus circa prædestinationem.

§. 1. **Q**uid Pelagiani sentiant circa prædestinationem. *ibid.*

§. 2. Quid sentiant Semipelagiani circa prædestinationem. *ibid.*

§. 3. Quid sentiat Calvinus circa prædestinationem. 150

§. 4. Utrum ante Calvinum extiterit aliqua Prædestinarianorum secta. *ibid.*

TRACTATUS SECUNDUS.

De Deo Trino.

DISPUTATIO I.

De Trinitate Personarum divinarum.

Art. 1. **Q**ui contra Trinitatem Personarum divinarum insurrexerunt Hæretici; recensentur. *ibid.*

Art. 2. Probatur contra Sabellianos, pluralitas Personarum divinarum, ex veteri Testamento. 155

Art. 3. Probatur contra Sabellianos pluralitas personarum ex novo Testamento. 156

Art. 4. Quod sint in Deo tres personæ, realiter inter se distinctæ, constans fuit traditio priorum trium Ecclesiæ sæculorum. 157

Art. 5. Eadem traditio trium priorum Ecclesiæ sæculorum, declaratur amplius aliquot testimoniis Patrum, qui tunc temporis in Ecclesia floruerunt. 159

Art. 6.

INDEX.

- Art. 6.* Eadem traditio trium priorum Ecclesiarum saeculorum, probatur argumento praescriptionis. 161
Art. 7. Pluralitas personarum divinarum in unitate essentiae, probatur ex Conciliis generalibus, saeculo quarto & sequentibus in Ecclesia celebratis, 163
Art. 8. Solvuntur Sabellianorum objectiones. 164
Art. 9. Utrum Montanus & Montanistae recte senserint de Trinitate. 167
Resp. 1. Montanus non male sensit de Trinitate. *ibid.*
Resp. 2. Inter Montanistas, alii recte, alii vero male senserunt de Trinitate. 178
Art. 10. Utrum Novatianus & Novariani recte senserint de Trinitate. 169
Resp. Novatianus sensit de Trinitate idem quod sentit Ecclesia. 170
Art. 11. Utrum Marcellus Ancyranus aliud de Trinitatis mysterio senserit, quam Catholica Ecclesia. 173

DISPUTATIO II.

De Arianismo.

- Art. 1.* **D**E persona Arij, & ejus impio dogmate. *ibid.*
Art. 2. De Conciliis in causa Arij dogmatis, & personarum huic dogmati vel consentientium, vel contradicentium celebratis. 179
Art. 3. De aliis Synodis post Sardicense Concilium celebratis, & aliqua ratione ad eandem causam pertinentibus. 181
Art. 4. De Ariminensi Synodo, & reliquis ad propositum nostrum pertinentibus. 184
Art. 5. De generali Concilio Nicæa in Bythynia, in causa Arij celebrato. 190
§. 1. Concilium Nicænum celebratum est anno Christi 325. & Constantini Magni 20. *ibid.*
§. 2. Concilium Nicænum inchoatum anno Constantini vigesimo, eodem anno absolutum est. *ib.*
§. 3. Concilium Nicænum convocatum fuit à Constantino Magno, consentiente Silvestro Pontifice. 191
§. 4. Osius Cordubensis Episcopus, Virus & Vincencius Ecclesiarum Romanarum Presbyteri, Nicæno Concilio praesuerunt nomine Silvestri Pontificis Maximi, cujus erant Legati. *ibid.*
§. 5. Symbolum Nicænum. 192
§. 6. Eusebius Nicomedienensis, & Theognis Nicænus, subscripserunt cum aliis Patribus; ac proinde libellus poenitentiae apud Socratem loco citato, & Sozomenum, lib. 2. cap. 16. illis adscriptus, ut suppositus, jure merito rejicitur. *ibid.*
§. 7. Patres Nicæni convenientissime & sapientissime Synopolo suo addiderunt vocabulum *Omoousion*. 194
§. 8. & seq. Solvuntur objectiones. 195
Art. 6. Utrum inter se pugnent *omoousion* & *omœousion*; ita ut si Filius recte dicatur *omoousios* Patri, non possit recte dici ei *omœousios*, aut vicissim. 200
Resp. 1. Filius non solum *omoousios*, sed etiam *omœousios* Patri recte dicitur. *ibid.*
Resp. 2. *Omœousion* & *omoousion* non opponuntur inter se, imò inter se convertuntur, sic ut Filius non possit esse *omœousios* Patri, quin ei quoque sit *omoousios*, & vicissim. 201
Art. 7. De variis fidei formulis, quas ediderunt Ariani, vel Semi-ariani. 204
Art. 8. Utrum Eusebius Cæsariensis fuerit Arianus. 212
Art. 9. Solvuntur objectiones. 215
Art. 10. Utrum de divinitate verbi recte senserint Episcopi *Omoousiani*, quos Semi-arianorum nomine notat S. Epiphanius. 219
Resp. De divinitate verbi catholice senserunt *Omoousiani* Episcopi, ut Basilus Ancyranus, Silvanus

Tarsensis, Eleusius Cyzicenus, Georgius Laodicenus, Eusebius Sebastenus, & alii quam plurimi ejusdem factionis Episcopi. *ibid.*

Art. 11. Utrum Ariminensis Synodi Episcopi, post Legatorum suorum praevagationem, lapsi sint in haeresim. 231

Resp. Ariminensis Synodi Patres, etiam post Legatorum suorum praevagationem, non possunt sine insigni calumnia dici in haeresim incidisse, & in Arianismum consensisse. *ibid.*

Art. 12. De fide Liberii. 236

DISPUTATIO III.

De divinitate Filii in particulari.

- Art. 1.* **U**trum Filius sit verus Deus. *ibid.*
Resp. Filius est verus Deus. *ibid.*
Art. 2. Solvuntur objectiones, à sacra Scriptura petita. 245
Art. 3. De veterum quorundam Scriptorum Ecclesiasticorum, qui ante saeculum quartum, & exortam Arianam haeresim floruerunt, sententia circa Verbi divinitatem. 247
§. 1. De S. Justino Martyre. *ibid.*
Resp. S. Justinus de divinitate Verbi id sensit, quod sensit Ecclesia Catholica. *ibid.*
§. 2. de Athenagora. 251
Resp. Athenagoras recte sensit de Verbi divinitate. *ibid.*
§. 3. De Theophilo Antiocheno. 252
Resp. Sensit Verbum verum Deum esse. *ibid.*
§. 4. De S. Irenæo. *ibid.*
Resp. S. Irenæus catholice sensit de Verbo, & ejus divinitate. *ibid.*
§. 5. De S. Clemente Alexandrino. 253
Resp. Sensit Verbum esse verum Deum, Patri deitate parem. *ibid.*
§. 6. De Origene. 254
Resp. Origenes male sensit & scripsit de divinitate Verbi. *ibid.*
§. 7. De sanctis Martyribus Luciano & Methodio. 256
§. 8. De Tertulliano. 257
Propos. 1. Verbum unius & ejusdem esse substantiae cum Patre docuit Tertullianus. *ibid.*
Propos. 2. Tertullianus Filio non attribuit tantam partem essentiae seu naturae divinae, sed totam attribuit. 258
Propos. 3. Tertullianus docuit aeternam esse Verbi, seu, ut ipse dicere maluit, sapientiae notionalis generationem. 260
§. 9. De Cypriano, Zenone Veronensi, & Lactantio. 263
Art. 4. Quid post tertium saeculum, & exortam Arianam haeresim, senserint Patres de aequalitate Filii cum Patre. 264
Resp. Post tertium saeculum, & exortam Arianam haeresim, ex Patribus non pauci docuerunt Patrem, quàm patrem, majorem esse Filio, quàm filio: sic tamen, ut illos nihilominus natura, substantia & deitate pares assererent. *ibidem.*

DISPUTATIO IV.

De divinitate Spiritus sancti, & unitate Dei in trinitate personarum.

- Art. 1.* **Q**uinam male senserint de divinitate Spiritus sancti. *ibid.*
Art. 2. Utrum Spiritus sanctus sit verus Deus. 270
§. 1. Probatur ex sacris Scripturis Spiritus sancti divinitas. *ibid.*
§. 2. Probatur Spiritus sancti divinitas ex Patribus trium priorum saeculorum. 272
§. 3. Probatur Spiritus sancti divinitas, ex Patribus quarti & sequentium saeculorum, 273
§. 4. Di-

INDEX.

- §. 4. Divinitas Spiritus sancti probatur autoritate Conciliorum. 276
 §. 5. Solvuntur objectiones. 277
 Art. 3. Utrum tres personæ divinæ sint unus Deus. 279
 Resp. Tres Personæ divinæ sunt unus Deus. *ibid.*

DISPUTATIO V.

De Processionibus divinis.

- Art. 1. Utrum Filius in divinis procedat à Patre. *ibid.*
 Art. 2. Utrum Spiritus sanctus procedat à Patre & Filio. 283
 §. 1. Processio Spiritus sancti à Filio, probatur ex Scripturis. 289
 §. 2. Processio Spiritus sancti à Filio, probatur autoritate Patrum Græcorum. *ibid.*
 §. 3. Processio Spiritus sancti à Filio, probatur autoritate Latinorum Patrum. 286
 §. 4. Processio Spiritus sancti à Filio, probatur autoritate Conciliorum, quæ ante schisma Græcorum celebrata fuerunt. *ibid.*
 §. 5. Processio Spiritus sancti à Filio, probatur autoritate Conciliorum generalium, quæ post exortum schisma Græcorum celebrata fuerunt. *ibid.*
 §. 6. Processio Spiritus sancti à Filio, probatur ratione. *ibid.*
 §. 7. Solvuntur objectiones. 287
 Art. 3. Utrum in divinis Filius procedat per intellectum, & Spiritus sanctus per voluntatem. 288
 Art. 4. Quomodo Filius procedat per intellectum, & Spiritus sanctus per voluntatem. 289
 Art. 5. Quodnam sit principium formale proximum processionis Filii, & Spiritus sancti. *ibid.*
 Art. 6. Quodnam sit principium formale, quo essentia divina communicatur Filio & Spiritui sancto. 290
 Art. 7. Ex qua intellectione procedat Filius. 291

- Art. 8. Quare processio secundæ personæ sit potius generatio, quam processio tertiæ personæ. 293
 Sect. 1. De relationibus divinis. 294
 Art. 1. Utrum dentur in Deo Relationes ad intra, quales & quot sint. *ibid.*
 Art. 2. Quomodo Relationes ad intra distinguantur inter se. 295
 Art. 3. Quomodo Relationes ad intra distinguantur ab essentia divina. 296
 Art. 4. Utrum Relationes ad intra sint de conceptu essentiæ divinæ. 297
 Art. 5. Utrum Relationes ad intra sint perfectiones, & quales sint. 298
 Art. 6. Utrum Relationes ad intra propriam habeant existentiam. 299
 Art. 7. Utrum personæ divinæ constituantur formaliter per relationes ad intra. 300
 Art. 8. Quot dentur substantiæ in Deo. 301
 Sect. 2. De notionibus, æqualitate, circuminseffione & missione personarum divinarum. *ibid.*
 Art. 1. Quid & quot sint notiones personarum divinarum. *ibid.*
 Art. 2. Utrum personæ divinæ sint inter se æquales. 302
 Art. 3. Utrum detur prioritas & circuminseffio in personis divinis. *ibid.*
 Art. 4. Utrum detur missio in divinis. 303
 Sect. 3. De proprietatibus Personarum divinarum in particulari. *ibid.*
 Art. 1. Utrum paternitas sit prima proprietas Patris, & unde illi conveniat. *ibid.*
 Art. 2. Utrum innascibilitas sit altera proprietas Patris. 304
 Art. 3. Utrum Filius sit Verbum, & quomodo. *ibid.*
 Art. 4. Utrum Filius sit imago Patris, & quomodo. 306
 Art. 5. Utrum Spiritus sanctus procedat à Patre & Filio, tanquam ab uno principio. *ibid.*
 Art. 6. Utrum Spiritus sanctus per se requiratur duas personas spirantes. 308
 Art. 7. Utrum Spiritus sanctus distingueretur à Filio, si non procederet ab eo. 309

TRACTATUS TERTIUS.

De Angelis.

DISPUTATIO I.

De existentia & essentia Angelorum.

- Art. 1. Utrum existant Angeli. Pag. 311
 Resp. Existunt Angeli. *ibid.*
 Art. 2. Utrum Angeli sint substantiæ completæ insensibiles, intellectuales, & libero arbitrio præditæ. *ibid.*
 Resp. 1. Angeli sunt substantiæ completæ, insensibiles. *ibid.*
 Resp. 2. Angeli sunt substantiæ intellectuales. *ibid.*
 Resp. 3. Angeli sunt substantiæ libero arbitrio præditæ. *ibid.*
 Art. 3. Utrum Angeli sint substantiæ natura superiores hominibus. 312
 Resp. Angeli sunt substantiæ natura superiores hominibus. *ibid.*
 Art. 4. Utrum Angeli sint substantiæ incorporeæ, & expertes omnis compositionis ex materia & forma. *ibid.*
 Resp. 1. Angeli non sunt omnino corporei. 314
 Resp. 2. Angeli ne quidem ex parte corporei sunt, sive non constant ex duplici substantia, una scilicet corporea, & altera incorporea, sicut

- homines constant, sed sunt substantiæ simplices & incorporeæ. *ibid.*
 Art. 5. Utrum Angeli sint immortales. 315
 Resp. 1. Angeli sunt naturaliter immortales & incorruptibiles in aliquo vero sensu. *ibid.*
 Resp. 2. In aliquo etiam vero sensu Angeli non sunt naturaliter immortales. 316
 Art. 6. Utrum Angeli producti fuerint, à quo, ubi, quando, & in quanto numero producti fuerint. 317
 Resp. 1. Angeli non sunt improducti. *ibid.*
 Resp. 2. Angeli omnes producti fuerunt à Deo per creationem. *ibid.*
 Resp. 3. Angeli non fuerunt à Deo creati ab æterno. *ibid.*
 Resp. 4. Angeli cum mundo corporeo, non ante vel post, à Deo creati sunt. 319
 Resp. 5. Quo in loco creati fuerint Angeli, non satis constat. *ibid.*
 Resp. 6. Numerus Angelorum maximus est, sed quantus sit est omnino incertum. *ibid.*
 Art. 7. Utrum specie an numero tantum inter se differant Angeli. *ibid.*
 Resp. Utrum Angeli solo numero, an etiam specie differant, satis compertum non est. *ibid.*
 Art. 8.

INDEX.

- Art. 8.* De loco, motu locali, & duratione Angelorum. *ibid.*
Resp. 1. Angeli sunt in loco. *ibid.*
Resp. 2. Angeli non sunt in loco circumscriptivè, sed definitivè. 320
Resp. 3. Plures Angeli possunt esse in eodem loco naturaliter. *ibid.*
Resp. 4. Angeli moveri possunt localiter. *ibid.*
Resp. 5. Angeli durant, formaliter per suam substantiam, efficienter verò per omnipotentiam divinam. 321

DISPUTATIO II.

De cognitione, locutione & volitione Angelorum.

- Art. 1.* **U**trum Angeli cognoscant secreta cordium. *ibid.*
Resp. Angeli non possunt naturaliter certò cognoscere secreta cordium, hoc est, actus liberos alterius, sive hominis, sive Angeli, sine ejus consensu. *ibid.*
Art. 2. Utrum Angeli cognoscant futura strictè contingencia. 322
Resp. Angeli non possunt naturaliter certò cognoscere futura strictè contingencia. *ibid.*
Art. 3. Quomodo Angelus res naturales cognoscat. 323
Art. 4. Utrum Angeli inter se colloquantur, & quomodo. *ibid.*
Resp. 1. Angeli colloquantur inter se. *ibid.*
Resp. 2. Angelus alteri Angelo loquitur, manifestando illi actum intellectus sui, vel suæ voluntatis. 324
Resp. 3. Verbum Angeli loquentis est ejus intellectio, quam ad alterum Angelum libere ordinat. *ibid.*
Art. 5. Utrum voluntas Angeli, electione facta, objecto quod elegit adhæreat immobiliter. 325
Resp. Voluntas Angeli, electione facta, objecto quod elegit, non adhæret immobiliter ex naturæ suæ conditione. *ibid.*

DISPUTATIO III.

De via Angelorum.

- Art. 1.* **U**trum Angeli creati fuerint cum gratia. *ibid.*
Resp. 1. Angeli omnes, tam reprobi quàm prædestinati, gratiam sanctificantem acceperunt in primo instanti creationis suæ. *ibid.*
Resp. 2. Angeli omnes habuerunt in primo instanti creationis suæ charitatem actualem, adeoque actualis gratiæ auxilium. 327
Resp. 3. Angeli acceperunt gratiam independentem à meritis Christi. *ibid.*
Art. 2. Utrum Angelis viatoribus revelatum fuerit Incarnationis mysterium. 328
Resp. Nullum videtur esse fundamentum sufficiens asserendi quòd Angelis viatoribus revelatum fuerit mysterium Incarnationis. *ibid.*
Art. 3. Utrum via Angelorum aliquandiu, & quandiu duraverit. 329
Resp. 1. Via Angelorum aliquandiu duravit. *ibid.*
Resp. 2. Via Angelorum non diu duravit. *ibid.*
Art. 4. Quis ex reprobis Angelis primus peccaverit. *ibid.*
Resp. Qui primus inter reprobos Angelos peccavit, & alios ad peccandum induxit, fuit in perfectione naturali supremus inter omnes Angelos. 330

- Art. 5.* Quodnam fuerit primum Luciferi peccatum. *ibid.*

- Resp. 1.* Primum Luciferi peccatum fuit peccatum superbiæ. *ibid.*

- Resp. 2.* Lucifer ex consideratione naturalis perfectionis ac pulcritudinis suæ elatus, appetivit supremam quandam & creaturæ indebitam celatitudinem. 331

- Resp. 3.* Lucifer ex consideratione, &c. appetivit summam & absolutam in res omnes creatas dominationem, hoc sensu quòd voluerit rebus omnibus creatis dispositive præesse, absque omni subjectione ad Deum, quoad imperium & ministeria actualia. *ibid.*

- Art. 6.* Quodnam fuerit primum peccatum aliorum Angelorum, qui cum Lucifero damnati sunt. 332

- Resp. 2.* Primum peccatum Angelorum qui cum Lucifero apostatarunt, fuit peccatum superbiæ. *ibid.*

- Resp. 2.* Angeli apostatæ ad peccatum inducuntur suggestionem & sollicitationem Luciferi. 333

- Resp. 3.* Angeli apostatæ peccaverunt, volendo soli Lucifero quoad imperium & ministeria actualia subesse, & hoc sensu consentiendo in Luciferum, ut summum & absolutum rerum omnium creaturarum principem. *ibid.*

- Art. 7.* Utrum aliqui ex Angelis, qui cum Lucifero peccaverunt, egerint penitentiam. 334

- Resp.* Nulli egerunt penitentiam, & sic omnes Angeli qui peccaverunt, fuerunt à Deo damnati. *ibid.*

DISPUTATIO IV.

De presenti demonum statu.

- Art. 1.* **I**n quem locum amandati fuerint demones post peccatum suum. *ibid.*

- Resp.* Demones plerique in inferni carcerem deputati sunt, reliqui degunt in hoc nostro aere. *ibid.*

- Art. 2.* Utrum demones ab igne torqueantur. 335

- Resp. 1.* Demones qui sunt in inferni carcere, torqueantur ab igne. *ibid.*

- Resp. 2.* Demones in inferno torqueantur ab igne corporeo. *ibid.*

- Art. 3.* Quomodo demones in inferno ab igne torqueantur. 336

DISPUTATIO ULTIMA.

De ordinibus, custodia, cultu, & invocatione sanctorum Angelorum.

- Art. 1.* **D**e ordinibus Angelorum. 337

- Art. 2.* De custodia Angelorum. *ibid.*

- Resp. 1.* Homines à Deo in custodiam sanctorum Angelorum aliquo modo traditi sunt. *ibid.*

- Resp. 2.* Singulis hominibus singuli Angeli ad custodiam deputantur. 338

- Resp. 3.* Omnibus hominibus Angeli deputantur ad custodiam. *ibid.*

- Resp. 4.* Quilibet homo Angelum custodem habet à primo instanti suæ nativitatis. 339

- Resp. 5.* Angeli nunquam totaliter deserunt in hac vita homines, ad quorum custodiam deputati sunt. *ibid.*

- Resp. 6.* Singula regna habent Angelos custodes. *ibid.*

INDEX.

TRACTATUS QUARTUS.

De Actibus Humanis.

DISPUTATIO PRIMA.

De potentiis moralibus.

- Art. 1.* **Q**uid sit potentia morales. 340
Art. 2. Utrum voluntas moveatur ab intellectu, à phantasia & ab appetitu materiali; quomodo moveatur, & quibus actibus. 341
Resp. 1. Voluntas movetur ab intellectu. *ibid.*
Resp. 2. Intellectus potest movere voluntatem per iudicium quodlibet practicum. *ibid.*
Resp. 3. Phantasia movere potest voluntatem, mediante intellectu. *ibid.*
Resp. 4. Appetitus materialis potest movere voluntatem. *ibid.*
Art. 3. Utrum voluntas moveat alias potentias, & eis imperet, & quomodo. *ibid.*
Resp. 1. Voluntas imperat intellectui, sed politicè tantum. *ibid.*
Resp. 2. Voluntas imperat phantasiae, sed politicè tantum. 342
Resp. 3. Voluntas imperat appetitui materiali, sed politicè tantum, & indirectè. *ibid.*
Resp. 4. Voluntas imperat dispositivè virtuti motrici membrorum externorum. *ibid.*

DISPUTATIO II.

De voluntario & involuntario.

- Art. 1.* **Q**uid sit voluntarium. 343
Art. 2. Quotuplex sit voluntarium. 344
Art. 3. Quid sit involuntarium, & quotuplex. 345
Art. 4. Utrum ea quæ fiunt ex metu, voluntaria sint, an involuntaria. *ibid.*
Resp. 1. Ea quæ fiunt ex metu, sunt absolutè & simpliciter voluntaria. 346
Resp. 2. Ea quæ fiunt ex metu, aliquando sunt involuntaria secundum quid, aliquando non sunt. *ibid.*
Art. 5. Utrum ea quæ fiunt ex concupiscentia, sint voluntaria, an non. *ibid.*
Resp. 1. Quæ fiunt ex concupiscentia, etiam antecedente, voluntaria sunt. *ibid.*
Resp. 2. Ea quæ fiunt ex concupiscentia antecedente, nullo modo sunt involuntaria. *ibid.*
Resp. 3. Concupiscentia etiam antecedens non minuit voluntarium. *ibid.*
Art. 6. Utrum ea quæ fiunt ex ignorantia, voluntaria sint, an involuntaria. 347
Resp. 1. Quod sit ex ignorantia qualibet, est habitus involuntarium simpliciter, etiam quoad substantiam. *ibid.*
Resp. 2. Actio quæ sit ex ignorantia simpliciter antecedente, hoc est ex ignorantia, quæ non est effectus voluntatis, sic actu voluntaria est secundum substantiam, ut nullo modo sit voluntaria secundum circumstantias ignoratas, seu secundum circumstantias ex quarum ignorantia sit. *ibid.*
Resp. 3. Actio quæ sit ex ignorantia consequente, hoc est ex ignorantia quæ est effectus voluntatis, & quæ proinde dici non potest nisi secundum quid antecedens, est actu voluntaria in se quoad substantiam, & actu voluntaria quoad circumstantias ignoratas, non in se, sed in alio. 348

DISPUTATIO III.

De libero & necessario.

- Art. 1.* **Q**uid sit liberum arbitrium, ad quam facultatem pertineat, & an detur etiam in homine lapso. *ibid.*
Resp. 1. Liberum arbitrium rectè describitur, potestas libera, ex iis quæ ad finem aliquem conducunt, unum præ alio eligendi, aut unum, & idem acceptandi vel respuendi, soli naturæ intelligenti conveniens. *ibid.*
Resp. 2. Liberum arbitrium solius est voluntatis. *ib.*
Resp. 3. Liberum arbitrium inest homini lapso. 349
Art. 2. Utrum liberum arbitrium versetur circa finem ultimum. *ibid.*
Resp. 1. Liberum arbitrium per se & secundum essentiam suam consideratum, non versatur circa finem ultimum. *ibid.*
Resp. 2. Liberum arbitrium, etiam quale est in homine viatore, non versatur circa finem ultimum formaliter, hoc est, secundum communem beatitudinis rationem consideratum. *ibid.*
Art. 3. Quænam libertas necessaria sit ad liberum arbitrium. 350
Resp. Ad liberum arbitrium non sufficit libertas à coactione, sed requiritur libertas à simplici necessitate. *ibid.*
Art. 4. Solvuntur objectiones peritæ ab autoritate. 352
Art. 5. Solvuntur objectiones peritæ à ratione. 354
Art. 6. Utrum potentia peccandi sit de ratione liberi arbitrii. 355
Resp. Potentia peccandi non est de ratione liberi arbitrii. *ibid.*
Art. 7. Utrum ad merendum & demerendum in presenti statu, requiratur libertas differentia, hoc est immanitas ab antecedenti ad unum determinatione intrinseca. 356
Resp. Ad merendum & demerendum in presenti statu, requiritur libertas indifferentia. *ibid.*
Art. 8. Utrum in presenti statu naturæ lapsæ homo habeat libertatem indifferentia circa bonum & malum. 357
Resp. Etiam in presenti statu naturæ lapsæ homo habet libertatem indifferentia circa bonum, & malum, ita ut bene vel malè operetur pro arbitrio, & absque antecedenti ad unum determinatione intrinseca. *ibid.*
Art. 9. Solvuntur objectiones. 358

DISPUTATIO IV.

De mente & doctrina S. Augustini circa liberum arbitrium hominis in statu naturæ lapsæ.

- Art. 1.* **U**trum S. Augustinus docuerit in homine, etiam post Adami peccatum, manere liberum arbitrium. *ibid.*
Resp. S. Augustinus docuit in homine, etiam post lapsum Adami, liberum arbitrium existere. *ibid.*
Art. 2. Utrum S. Augustinus per liberum arbitrium intellexerit solam libertatem à coactione, an etiam libertatem à simplici necessitate. 361
Resp. S. Augustinus nomine liberi arbitrii intelligit libertatem à simplici necessitate, non verò solam libertatem à coactione, etiam cum agit de libero arbitrio hominis lapsi. *ibid.*
Art. 3. Solvuntur objectiones. 365
Art. 4. Utrum S. Augustinus senserit liberum arbitrium, secundum statum quem habet in homine viatore.

INDEX.

- viatore consideratum, esse facultatem bene vel male agendi pro arbitrio, positis omnibus ad agendum prærequisitis. 368
Resp. Ita sensit S. Augustinus. *ibid.*
Art. 5. Utrum S. Augustinus senserit, ad merendum & demerendum in hoc statu, necessariam esse facultatem bene vel male agendi pro arbitrio, positis omnibus ad agendum prærequisitis. *ibid.*
Resp. Ita sensit S. Augustinus. *ibid.*
Art. 6. Utrum S. Augustinus senserit hominem lapsum habere libertatem indifferentiæ circa bonum & malum. 370
Resp. Ita constanter sensit S. Augustinus. *ibid.*

DISPUTATIO V.

De motione divina.

- Art. 1.* **U**trum Deus physicè prædeterminet voluntatem ad actus illos, qui liberi dicuntur, & possunt esse meritorii, vel demeritorii. 373
§. 1. Probatur responsio nostra ex inutilitate physicæ prædeterminationis. *ibid.*
§. 2. Probatur responsio ex eo quod in hypothesi prædeterminationis physicæ voluntas nunquam liberè omittat. 374
§. 3. Probatur responsio ex eo quod in hypothesi prædeterminantium nullus esse videatur positivus libertatis usus. 375
§. 4. Probatur responsio autoritate Concilii Senonensis. 376
§. 5. Probatur responsio autoritate Concilii Tridentini. 377
Art. 2. Utrum S. Thomas senserit voluntatem à Deo physicè prædeterminari ad actus liberos, & capaces meriti & demeriti. 379
Resp. Non ita sensit. *ibid.*
Art. 3. Utrum S. Thomas docuerit Deum physicè præmovere causas necessarias ad agendum, & an idem de causis liberis docuerit. 381
Resp. Deum physicè præmovere omnes causas, tam liberas quam necessarias ad omnes actus suos, docuit S. Thomas. *ibid.*
Art. 4. Quomodo juxta S. Thomam, Deus physicè præmoveat causas tam liberas quam necessarias ad operationes tuas. *ibid.*
Resp. 1. Sic Deus, juxta S. Thomam physicè præmover causas necessarias ad agendum, ut eas ad unum physicè prædeterminet. *ibid.*
Resp. 2. Juxta S. Thomam, Deus sic physicè præmover voluntatem ad agendum ut natura est, ut eam physicè prædeterminet ad unum. 382
Resp. 3. Juxta S. Thomam, Deus physicè præmovendo voluntatem ad agendum, ut est facultas electiva, & activè indifferens ad opposita, non eam determinat ad unum, sed è contra ita præmover eam, ut in ejus potestate relinquat determinationem actus. *ibid.*
Art. 5. In quo, juxta S. Thomam, consistat præmotio physica, & qui sint ejus effectus. *ibid.*
Resp. 1. Juxta S. Thomam, id, quo Deus physicè præmover causas omnes ad agendum, est ens quoddam diminutum, imperfectum & transiens, quod Deus producit in creatura independentè ab ea, secundum modum & conditionem ejus. *ibid.*
Resp. 2. Entis illius incompleti, quo Deus, juxta S. Thomam, physicè præmover causas necessarias ad agendum, effectus est, complere antecedentem ad unum determinationem, & agendi necessitatem, quam habent causæ necessariae. 383
Resp. 3. Entis illius incompleti, quo Deus, juxta S. Thomam, physicè præmover causas liberas ad agendum, effectus est complere activam indifferentiam quam habent ad opposita. *ibid.*

DISPUTATIO VI.

De Conscientia.

- Art. 1.* **Q**uid sit, & quatuorplex conscientia. *ibid.*
Art. 2. Utrum conscientia erronea sit morum regula. 384
Resp. 1. Peccat qui operatur contra conscientiam erroneam, qua intellectus judicat operationem hic & nunc esse præceptam vel prohibitam, si ve invincibiliter, si ve etiam vincibiliter erronea sit conscientia. *ibid.*
Resp. 2. Peccat etiam qui operatur secundum conscientiam vincibiliter erroneam, qua intellectus judicat aliquid hic & nunc licitum esse, quod reverà illicitum est & prohibitum. At non peccat, si operetur secundum conscientiam invincibiliter erroneam, similiter dictantem aliquid hic & nunc licitum esse, quod non est licitum, sed illicitum & prohibitum. *ibid.*
Resp. 3. Conscientia vincibiliter erronea, dictans aliquid hic & nunc præceptum esse, vel prohibitum, non obligat. 385
Resp. 4. Imò nequidem obligat, propriè loquendo, conscientia invincibiliter erronea, dictans aliquid præceptum esse, vel prohibitum. *ibid.*
Resp. 5. Conscientia, si ve vincibiliter si ve etiam invincibiliter erronea, non est morum regula. *ibid.*
Art. 3. Utrum in dubio tutior pars sit sequenda. *ibid.*
Resp. 1. In dubio practico semper tutior pars sequenda est; ita ut semper peccet qui in tali dubio amplectitur partem minus tutam. *ibid.*
Resp. 2. Tutior pars eligenda est in dubio speculativo, saltem quando vinci potest: ita ut semper peccet, qui partem minus tutam eligit in dubio speculativo vincibili. 386
Resp. 3. Tutior pars eligenda est etiam in dubio speculativo, quod vinci non potest, ita ut semper peccet, qui partem minus tutam eligit in dubio speculativo, quantumvis supponatur esse invincibile. *ibid.*

DISPUTATIO VII.

De Conscientia probabili.

- Art. 1.* **U**trum intellectus possit assentiri opinioni verisimili, quando opposita opinio apparet ei verisimilior. 388
Resp. Intellectus non potest saltem prudenter assentiri opinioni verisimili, quando omnibus maturè ponderatis, opinio opposita apparet ei verisimilior. *ibid.*
Art. 2. Utrum intellectus possit assentiri opinioni verisimili, quando opinio opposita apparet æquè verisimilis. *ibid.*
Resp. Intellectus non potest saltem prudenter assentiri opinioni verisimili, quando opposita opinio, omnibus maturè pensatis, apparet æquè verisimilis. *ibid.*
Art. 3. Utrum intellectus possit assentiri opinioni habenti magnam verisimilitudinem, quando opinio opposita non apparet verisimilis, aut non nisi minus verisimilis apparet. 389
Resp. Intellectus potest & quidem prudenter assentiri opinioni, quæ, omnibus diligenter & abque inordinato mentis affectu consideratis, clarè & sensibilibus magnam præ se fert verisimilitudinem, & majorem quam opposita. *ibid.*
Art. 4. Utrum usus opinionis minus tutæ licitus sit ei, cui opinio opposita, & magis tuta apparet verisimilior. 390
Resp. Usus opinionis minus tutæ, quamvis appareat multum verisimilis secundum se & absolute, illicitus est ei, cui opinio opposita & tutior, omnibus maturè ponderatis, apparet clarè & sensibilibus verisimilior. *ibid.*

Art. 5.

INDEX.

- Art. 5.* Utrum liceat sequi opinionem minus tutam in concursu tutioris oppositæ, quæ apparet æquæ verisimilis. 393
Resp. Non licet tunc sequi opinionem minus tutam, quamvis, omnibus maturè ponderatis, appareat nixa fundamento absolute & secundum se gravi. *ibid.*
Art. 6. Utrum liceat sequi in operando opinionem minus tutam, quando apparet verisimilior quam opposita magis tuta. 394
Resp. Licet in operando sequi opinionem minus tutam, siue vera sit, siue falsa, quando, post debitam veritatis inquisitionem, clarè & sensibili-

- ter apparet nixa fundamento gravi, & notabiliter præponderante momentis oppositæ sententiæ tutioris, quamvis hæc momenta supponantur esse secundum se & absolute gravia. *ibid.*
Art. 7. Utrum detur aliqua ignorantia invincibilis juris naturalis. 395
Resp. Datur ignorantia invincibilis juris naturalis circa conclusiones valde remoras ex primis principiis. *ibid.*
Art. 8. Utrum ignorantia invincibilis juris naturalis excuset à culpa. 397
Resp. Omnis invincibilis ignorantia juris naturalis excusat à formali peccato. *ibid.*

TRACTATUS QUINTUS.

De Peccatis.

DISPUTATIO PRIMA.

De natura, divisionibus, subiecto, & causa peccati.

- Art. 1.* **Q**uid sit peccatum. 401
Resp. Peccatum rectè definitur, libera transgressio legis divinæ. *ibid.*
Art. 2. Quotuplex sit peccati divisio. 403
Art. 3. Utrum peccatum possit esse in voluntate, in intellectu, & in potentiis exterioribus. 404
Resp. 1. Si peccatum sumatur primo & secundo modo, non omne peccatum est in voluntate. *ibid.*
Resp. 2. Si peccatum consideretur quoad rationem libertatis, ac voluntarietatis & imputabilitatis, omne peccatum est in voluntate. *ibid.*
Resp. 3. Quædam peccata, quantum ad entitatem, vel quasi entitatem, sunt in intellectu tanquam in subiecto: quædam etiam sunt tanquam in dirigente. *ibid.*
Resp. 4. Peccatum potest esse in potentiis exterioribus. *ibid.*
Art. 4. Utrum peccatum possit esse in appetitu materiali secundum se, ita ut omnes motus appetitus materialis circa rem illicitam, prævenientes omne exercitium libertatis & omnem consensum voluntatis, sint peccata. 405
Resp. 1. Motus concupiscentiæ, omnem voluntatis consensum prævenientes, non sunt peccata mortalia. *ibid.*
Resp. 2. Motus concupiscentiæ secundum se, & absque omni consensu voluntatis, nequidem possunt esse peccata venialia. 406
Art. 5. Utrum in appetitu materiali possit esse peccatum, accedente consensu voluntatis. 407
Resp. Motus concupiscentiæ quandoque nullo modo sunt peccata, quandoque sunt peccata venialia tantum, quandoque sunt peccata mortalia. *ibid.*
Art. 6. Utrum Deus sit causa peccati. 409
Resp. 1. Deus ab æterno præcivit omnia peccata, quæ futura erant in tempore; at nullatenus prædestinavit ut fierent. *ibid.*
Resp. 2. Deus in tempore neminem incitat & impellit ad peccandum. 410
Resp. 3. Deus in tempore non operatur peccata nostra, nec est agens principale respectu illorum. 412
Art. 7. Utrum Deus sit causa excacationis & obdurationis. 413
Resp. 1. Deus non est causa positiva, excacationis & obdurationis. 414
Resp. 2. Deus est causa excacationis & obdurationis permissiva tantum, non impediendo, non miserando, deferendo. *ibid.*

DISPUTATIO II.

De peccato mortali & veniali.

- Art. 1.* **U**trum detur peccatum mortale, & unde habeat ut sit mortale. 415
Resp. 1. Datur peccatum mortale. *ibid.*
Resp. 2. Peccatum mortale tale est, non ex eo præcisè quòd graviter dedecet naturam rationalem, qua talem, seu ex eo præcisè quòd graviter repugnet rectæ rationi illud reprobanti, ut dissentaneum naturæ rationali, qua tali; sed ex eo potissimum quòd sit gravis offensa Dei, & quidam divinæ majestatis & amicitia contemptus, vel formalis, vel saltem virtualis & interpretativus. *ibid.*
Art. 2. Utrum præter peccatum mortale, detur etiam veniale ex natura sua. 416
Resp. Præter mortalia peccata, dantur etiam, quæ ex natura sua venialia sunt. *ibid.*
Art. 3. Utrum peccatum mortale & veniale sint contra Dei legem, & finem ejus. 418
Resp. Omne peccatum veniale est contra legem Dei, siue perfectè siue imperfectè. *ibid.*
Art. 4. Utrum peccatum mortale malitiam habeat aliquo modo infinitam. 419
Resp. Peccatum mortale, etiam qua gravis est offensa Dei, & quidam contemptus illius, non habet malitiam simpliciter infinitam. 420

DISPUTATIO III.

De peccatis ignorantia & omissionis.

- Art. 1.* **U**trum dentur peccata ignorantia. 423
Resp. Dantur peccata ignorantia. *ibid.*
Art. 2. Utrum peccatum omissionis possit esse absque omni actu voluntatis. 425
Resp. Potest physicè, non moraliter. *ibid.*

DISPUTATIO IV.

De macula & pœna peccati.

- Art. 1.* **U**trum peccatum mortale inducat maculam, & quotuplicem inducat. 428
Resp. 1. Actû peccati physicè præterito, manet aliquid in homine, vi cuius verè dicitur peccator & maculatus, donec illi peccatum ab eo commissum, & physicè præteritum condonetur. *ibid.*
Resp. 2. In homine peccatore duplex est macula, quarum prima consistit in peccato commissio, physicè quidem præterito, sed moraliter permanente, donec condonetur; altera verò in privatione gratiæ sanctificantis, iur. voluntaria in peccato, cuius est effectus. *ibid.*

Corol.

INDEX.

- Corollar.* Peccatum habituale est complexum ex actu peccati, physice quidem præterito, sed moraliter permanente, tanquam parte formali, & privatione gratiæ sanctificantis, tanquam parte materiali. 429
- Art. 2.* Quid sit pœna propriè dicta. 430
- Resp.* Pœna propriè dicta est malum seu incommodum aliquod, naturæ vel voluntati contrarium, quod eo fine infligitur, ut culpa aliqua vindicetur. *ibid.*
- Art. 3.* Utrum peccata mortalia non remissa, puniantur pœna æterna; vel, quod idem est, utrum pœnæ damnatorum sint æternæ. 431
- Resp.* Pœnæ damnatorum in æternum duraturæ sunt, *ibid.*

DISPUTATIO V.

De peccato originali.

- Art. 1.* **A**N sit peccatum originale. 436
- Resp.* Datur peccatum verè & propriè dictum, ab Adamo per generationem transfusum, quo peccato constituuntur in se verè & propriè peccatores, Deo odibiles, indigni gratia sanctificante, & digni æterna damnatione. *ibid.*
- Solvuntur objectiones petitiæ ab autoritate Scripturæ. 438
- Solvuntur objectiones petitiæ ex ratione. 439
- Solvuntur objectiones petitiæ ab autoritate Patrum. 440
- Art. 2.* Utrum posteri Adami verè & propriè peccaverint in ipso Adamo peccante contra præceptum de non comedendo fructu. 443
- Resp. 1.* Posterii Adami verè & propriè peccaverunt in ipso Adamo peccante contra, &c. *ibid.*
- Resp. 2.* Ex posteris Adami illi omnes & soli peccaverunt in Adamo peccante contra præceptum de non comedendo fructu, qui ab eo per viam generationis naturalis descensuri erant. 444
- Art. 3.* Quomodo fieri potuerit & factum sit, ut posterii Adami in ipso contra præceptum de non comedendo fructu peccante peccaverint. 445
- Resp. 1.* Deus potuit in voluntate Adami includere voluntates posterorum ejus in ordine ad observationem & transgressionem præcepti de non comedendo fructu. *ibid.*
- Resp. 2.* Deus re ipsa in ordine ad observationem & transgressionem præcepti de non comedendo fructu, inclusit in voluntate Adami voluntates posterorum ejus, qui ab eo per viam generationis naturalis descensuri erant. *ibid.*
- Art. 4.* Quinam contrahant peccatum originale. 446
- Resp. 1.* Illi soli contrahunt peccatum originale, qui ab Adamo per generationem naturalem descendunt, *ibid.*

- Resp. 2.* Omnes illi contrahunt peccatum originale, qui per generationem naturalem descendunt ab Adamo, nisi speciali beneficio ab illo communi malo eximantur. *ibid.*
- Art. 5.* Utrum libido, quacum parentes generant, sit causa transfusionis peccati originalis. 447
- Resp.* Libido quacum parentes generant, non est causa physica & necessaria peccati originalis in parvulis. *ibid.*
- Art. 6.* Quid in Ecclesia hætenus constitutum fuerit circa immaculatam B. Virginis Conceptionem. 448
- Art. 7.* Utrum B. Virgo contraxerit peccatum originale. 451
- Resp.* B. Virgo non contraxit peccatum originale, sed ab eo per prævenientem Spiritus sancti gratiam, propter Christi merita præservata fuit, & sanctificata in primo instanti existentia suæ. *ibid.*
- Solvuntur objectiones. 453
- Art. 8.* Utrum concupiscentia sit per se & ex natura sua peccatum originale. 457
- Resp.* Concupiscentia non est per se & ex natura sua peccatum originale. 458
- Art. 9.* Exponuntur varæ Catholicorum sententiæ circa constitutum peccati originalis. 460
- Art. 10.* Ex quibus peccatum originale constituatur. 461
- Resp. 1.* Peccatum originale est totum quoddam resultans ex peccato, à nobis Adami voluntate commissio, privatione originalis justitiæ, & concupiscentia. 462
- Resp. 2.* In toto illo, quod constituit peccatum originale, peccatum à nobis in Adamo commissum, se habet per modum partis formalis; privatio verò justitiæ originalis cum concupiscentia per modum partis materialis. 463
- Art. 11.* Utrum parvuli sine baptismo morientes, beatitudine aliqua fructuri sint in altera vita. 464
- Resp.* Parvuli qui moriuntur sine baptismo, post hanc vitam neque supernaturali neque naturali beatitudine fruuntur. *ibid.*
- Art. 12.* Utrum parvuli, qui sine baptismo moriuntur non solum pœna damni, quæ in privatione visionis beatificæ consistit, sed etiam pœna sensus, quæ posita est in cruciatu ignis æterni, propter peccatum originale mulctandi sint. 465
- Resp. 1.* Videntur Patres Latini magno consensu partem affirmativam tenuisse post exortam hæresim Pelagianam. *ibid.*
- Resp. 2.* Opposita nihilominus sententia, quæ tenet parvulos non baptizatos, non puniri pœna sensus, post sæculum XII. brevi sic invaluit, ut eam omnes, aut. ferè omnes Doctores scholastici amplexi sint. 468
- Art. ult.* De pœnis peccati originalis in hac vita. 470

